

פרופ' עירד מלכין

החוג להיסטוריה כללית, אוניברסיטת תל אביב

שיעור: דת ופוליטיקה ביוון הקדומה

סמסטר א' תשע"ו 2015-2016

הערה: ניתן להגיע לחומר הקריאה בספריית האוניברסיטה. מבחר מצוי באתר הקורס לצרכי לימוד והוראה. אין להפיץ.

נושאים מרכזיים (משימות הקריאה תינתנה באורח שוטף):

קריאה (רקע ומבואות):

על עיר המדינה היוונית וסקירה כללית תמציתית על הדת היוונית: משה עמית, תולדות יוון הקלאסית מאגנס (1984) עמ' 85-92, 99-102, 217-232

מהי דת יוונית? סקירות מבוא מקיפות

Parker, Robert, "Greek Religion." In J. Boardman, J. Griffin, O. Murray, (eds.) *The Oxford History of the Classical World*. Oxford University Press. 1986, ch. 11, pp. 254-275.

Zaidman Bruit, Louise, Schmitt- Pantel, Pauline. *Religion in the Ancient Greek City*. Cambridge: Cambridge University Press. 1992. Ch. 13, pp. 176-214

מסגרת היסטורית לשיעור כולו; מומלץ לשוב אליה מידי פעם: מ.י. יוון העתיקה: תקופת הברונזה והתקופה הארכאית דביר (1970), עמ' 63-112

דת וזהות קולקטיבית: "דת וזהות", פרק מתוך מיהו יווני? אתניות וזהות ביוון העתיקה האוניברסיטה המשודרת 2003 עמ' 48-59

מיתוס ומיתולוגיה

ספר כללי המספר מחדש סיפורי מיתולוגיה יוונית: שבתאי, אהרון המיתולוגיה היוונית מפה 2000. מבחר במאגר הקורס.

Zaidman Bruit, Louise, Schmitt- Pantel, Pauline. *Religion in the Ancient Greek City*. Cambridge: Cambridge University Press. 1992. Ch. 12, pp. 143-175

מוות ואלמוות: המנון הומרי לאפרודיטה

מחזור החיים והפריון, אתונה ואלאוסיס: המנון הומרי לדמטר

המקדש היווני עירד מלכין, "אתרי פולחן" (קובץ וורד באתר הקורס; קיימת גם גרסה אנגלית)

הצלם הפולחני: עירד מלכין, "הצלם הפולחני" (קובץ וורד באתר הקורס; קיימת גם גירסה אנגלית)

Zaidman Bruit, Louise, Schmitt- Pantel, Pauline. *Religion in the Ancient Greek City*.

Cambridge: Cambridge University Press. 1992. Ch. 14, pp. 215-228

השליט והפוליס: אייסכילוס, אגממנון; סופוקלס, אדיפוס המלך [הטירן]

גילולה דבורה "על התאטרון ביוון העתיקה" מבוא לעננות מאת אריסטופאנס.
גילולה, דבורה (עורכת) *אדיפוס המלך וסופוקלס: מבחר מאמרים* (כתר: ירושלים):
פרויד, ז. "רבים כבר שכבו עם אמותיהם בחלום" עמודים 229-231; ז.פ. וורנאן "אדיפוס
בלי תסביך" עמודים 231-237

צדק ומשפט: אייסכילוס, נוטות החסד

הראקלס ובניו: מיתוס "הארץ המובטחת": התנחלות ודת ביוון

Malkin, Irad. *Myth and Territory in the Spartan Mediterranean*. Cambridge:

Cambridge University Press, 1994, pp. 15-46

אפולון, האורקולום של דלפי, וייסוד ערי-מדינה בים התיכון

המנון הומרי לאפולון

פרלמן, שלום. "הגירה והתיישבות ביוון הקלאסית", אביגדור שנאן (עורך), *הגירה והתיישבות בישראל ובעמים*. ירושלים: מרכז זלמן שזר תשמ"ב, עמודים 29-47.

Parke, H.W., *Greek Oracles*, Hutchinson University Library, 1967, chapter 3 "The cavern and the Apolline medium," pp. 26-32; chapter 5 "Oracles and Colonization," pp. 44-55.

מלכין, עירד, "התיישבות, דבר האל ומייסדי תושבות ביוון הקדומה". *זמנים*, 12. 1983.
---- "מקדשים יווניים בעולם חדש" *זמנים*.
אריסטופאנס, **ציפורים**

פירוק מסגרות ואיומים על הפוליס (1) הזוית הדתית: אוריפידס, **הבקחות**

פירוק מסגרות ואיומים על הפוליס (2): פילוסופיה. "איננו מאמין באלים של הפוליס": סוקרטס
ומשפטו: **אפלטון, אפולוגיה**

ביבליוגרפיה נוספת

- Burkert, Walter. *Greek Religion*. Harvard University Press. 1985.
- Burkert, Walter. "The Meaning and Function of the Temple in Classical Greece." In Temple in Society, M.V. Fox (ed.), Eisenbrauns: Winona Lake, 1988, 27-47.
- Burkert, Walter. *Ancient Mystery Cults*. Cambridge Mass.: Harvard University Press. 1987.
- Buxton, Richard. *Oxford readings in Greek religion*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2000.
- Coldstream, J.N. "Greek Temples: Why and Where?" In: P.E. Easterling , J.V. Muir, (eds). *Greek Religion and Society*. Cambridge University Press. 1985, 67- 97.
- Malkin, I. *Religion and Colonization in Ancient Greece*. Leiden: Brill, 1987, chapters 1, 4.
- Lloyd , Alan B. *What is a god? : studies in the nature of Greek divinity*. Swansea : Classical Press of Wales, 2009.
- Mikalson, Jon D., *Ancient Greek religion*. 2nd ed. Chichester, West Sussex, U.K.; Malden, MA: Wiley-Blackwell, 2010.
- Nilsson, M.P. *Greek Folk Religion* (=alternative title: *Greek Popular Religion*) Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Ogden, Daniel (ed.). *A companion to Greek religion*. Malden, MA : Blackwell Pub., 2007.
- Parker, Robert, *Athenian religion : a history*. Oxford : Clarendon Press ; New York : Oxford University Press, 1996.
- Parker, Robert, *Polytheism and society at Athens*. Oxford ; New York : Oxford University Press, 2005.
- Price, Simon. "Delphi and Divination." In P.E. Easterling , J.V. Muir, (eds). *Greek Religion and Society*. Cambridge University Press . 1985. Pp. 128-154.
- Simon Price, *Religions of the Ancient Greeks*. Cambridge University Press. 1999
- Sourvinou-Inwood, Christiane. "What is Polis Religion?" and "Further aspects of Polis Religion." In Richard Buxton (ed.), Oxford Readings in Greek Religion. Oxford University Press. 2000, pp. 13-55.
- Sourvinou-Inwood, Christiane. *Tragedy and Athenian Religion*. Lanham: Lxington Books. 2003.
- Vernant, Jean Pierre. *Myth and thought among the Greeks*. New York : Zone Books ; Cambridge, Mass.